

resource] *Modern education*. 2, Access mode: http://e.notabene.ru/pp/article_8997.html

9. Yershov, A. P. (2006). *Positional speech at the panel discussion «Diversity in Computational Science» at the International Conference on the Mathematical Foundations of Informatics*. Novosibirsk: «Sun» Publishing House. (in Rus.)

10. Zinoviev, A. A. (2002). *Logical sociology*. Moscow: Socium. (in Rus.)

11. *Towards knowledge societies: UNESCO World Report (2005)*. Paris: UNESCO Publishing House. (in Rus.)

12. Ovsyaniko-Kulikovskiy, D. (1911). About teaching «theory of literature» in secondary school *Questions of theory and psychology of creativity: manual for studying literature in higher and secondary educational institutions*. Kharkov: «Peaceful work» publishing house, 426–430. (in Rus.)

13. Gelfman, E.G. *Psychological Foundations of Designing Educational Information (the Problem of Intellectual Teaching Technologies)*. Retrieved from http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/hrist2/04.php

14. Petrova, G.I. *Cognitive management in education: specificity, possibility, relevance to the socio-cultural state*. Retrieved from <http://vspu2014.ipu.ru/proceedings/prcdngs/9464.pdf>

15. Flavell, J.H. (1976). Metacognitive aspects of problem solving. *The Nature of Intelligence*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 231–236.

16. Mascolo, M. (2005). Constructivist theories. *The Cambridge encyclopedia of child development*. N. Y.: Cambridge University Press, 49–63.

17. Ginetsinsky, V.I. (1997). The problem of structuring the world educational space. *Pedagogy*, 3, 10–15. (in Rus.)

Отримано редакцією 18.01.2018 р.

УДК 378.4/.6:352.9

Олександр Володимирович Літашов,
аспірант кафедри публічної служби й управління
навчальними та соціальними закладами
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка,
e-mail: litolav23@gmail.com

ВНУТРІШНЯ АВТОНОМІЯ ВНЗ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

У статті розглянуто проблему впровадження внутрішньої автономії у вищих навчальних закладах України та здійснення порівняння її складових та особливостей із внутрішньою автономією ВНЗ за кордоном. До кола проблемних питань статті належить процес упровадження автономії в українських ВНЗ – європейський взірець як приклад для наслідування тактики впровадження; основні складові внутрішньої автономії та її відмінність від зовнішньої; завдання, що стоять перед ВНЗ, який має внутрішню автономію; ряд вимог до внутрішньої автономії ВНЗ в Україні та основні проблемні елементи, що заважають вищим навчальним закладам України впровадити внутрішню автономію за аналогією до того, як цей процес відбувся в європейських ВНЗ.

Ключові слова: внутрішня автономія, автономія ВНЗ, тактика автономії, впровадження, європейські ВНЗ, взірець, вищий навчальний заклад.

Постановка проблеми. Одним із найважливіших завдань упровадження внутрішньої автономії у вищі навчальні заклади України є надання можливості ВНЗ самостійно формувати внутрішню політику та КРІ для всіх учасників навчального процесу.

У нашій дисертації «Управління розвитком внутрішньої автономії вищого навчального закладу» ми детально заглибилися у тактику набуття ВНЗ автономії від зародження ідеї до моделі повної її практичної реалізації в Україні.

Однак у цій статті ми взяли до уваги інший аспект питання, а саме порівняння у вимірі європейського досвіду позитивних та негативних особливостей, гарантованих українських ВНЗ при набутті ними внутрішньої автономії. Тому ще одним завданням статті буде зіставлення особливостей, що можуть бути реалізовані відносно українських ВНЗ і які здійснять безпосередній вплив на українську систему вищої освіти, із тими, які через об'єктивні причини не можуть бути впроваджені в Україні найближчим часом, оскільки не є життєздатними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Літературна база представлена науковими працями

таких учених, як Я. Ганіткевич, С. Квіт, В. Мокляк. Історико-педагогічні аспекти розвитку внутрішньої автономії ВНЗ знайшли відображення у працях таких дослідників, як: А. Аврус, А. Андреев, В. Білокуров, А. Бойко, Н. Брехунець, Н. Дем'яненко, В. Єлютін, А. Іванов, В. Кінельов, С. Клепко, О. Кривоноженко, М. Поляков, С. Посохов, О. Раду, В. Савчук, П. Садовничий, С. Сірополко, І. Стражнікова, В. Слушко, Г. Черевичний, Є. Шикін та інші.

Філософсько-педагогічні аспекти внутрішньої автономії ВНЗ та управління ними у своїх працях висвітлювали В. Бакіров, Т. Габрієлова, Л. Герасіна, В. Добреньков, М. Дудка, Д. Іванов, М. Квіск, В. Кондратов, Д. Мехонцева, В. Нечаєв, Л. Одерій, Л. Полякова, Ю. Фірсова та інші.

Правові основи під час упровадження внутрішньої автономії ВНЗ науково обґрунтували вчені: Е. Писарева, В. Томсінов, О. Хоменко. Для нашої статті актуальними є роботи таких учених, як: С. Квіт, Н. Брехунець, Н. Дем'яненко, В. Єлютін, І. Сікорська, В. Мокляк, М. Гриньва. Ці дослідники сформували контраст між тактикою впровадження внутрішньої автономії у вищі навчальні заклади у країнах Європи та аналогічної тактикою впровадження її в Україні.

Формулювання мети статті. Метою статті є визначити основні очікування системи освіти України від упровадження у вищі навчальні заклади внутрішньої автономії та зробити розбір тактичних прийомів процесу впровадження внутрішньої автономії.

Виклад основного матеріалу. Внутрішня автономія вищого навчального закладу, що сьогодні активно впроваджується в Україні, є слідством європейської глобалізації, адже на Заході ще до набуття Україною незалежності у 1991 році, розпочався цей тривалий процес [9]. Однак з огляду на певні відмінності між пострадянською Україною та капіталістичною Європою деякі риси автономії ВНЗ не могли бути реалізовані, а саме:

1. Фінансове утримання ВНЗ з внутрішнього бюджету.
2. Відповідальність за навчальний процес кожного з його учасників;
3. Самостійне внутрішнє розроблення ВНЗ власного підходу до контролю якості вищої освіти в окремо взятому вищі: розроблення навчального плану, вступних та випускних іспитів, контрольних та проміжних контрольних робіт, методичних посібників для написання наукових робіт учасниками навчального процесу тощо.
4. Самостійне внутрішнє розроблення ВНЗ власного дидактичного матеріалу в окремо взятому вищі.

Для розуміння світового, переважно – європейського освітнього контексту, розглянемо, як ці складові внутрішньої автономії реалізувалися у вищих інших держав [8, с. 34–35].

У Швеції з 1977 р. бюджетна система передбачала внутрішню автономію дій адміністрації вищих навчальних закладів щодо фінансових питань для них. Шведські вищі навчальні заклади отримали більше внутрішньої автономії завдяки послідовним реформам вищої освіти, в основі яких було надання вишам можливості бути самоокупними та фінансувати всю свою діяльність виключно з внутрішнього бюджету [1, с. 257–260].

У США ВНЗ самостійно розподіляють ресурси внутрішнього бюджету на пошук та тестування інноваційних програм, аби залишатися серед лідерів вищої освіти у світі.

ВНЗ Нідерландів декларують, що якість освіти – це обов'язок ВНЗ, і що інспекторські служби не мають права поширювати свою діяльність на оцінювання загальних досягнень ВНЗ в цій царині. Проблема автономії вищої освіти в Нідерландах пов'язана зі змінами у взаєминах уряду й ВНЗ, зумовлених концепцією «економічного раціоналізму» [2, с. 193–194].

В Італії внутрішня автономія ВНЗ визначається та виконується статтею 33 Конституції Італії. Ця стаття передбачає, що вищі навчальні заклади повністю автономними у вирішенні питань щодо організаційної структури, змісту навчальних програм, форм і методів управління [3, с. 34–36]. Кожен ВНЗ самостійно формує навчальний процес, впроваджує форму одягу для його учасників, створює навчальний план тощо. В Італії цим опікується не керівник ВНЗ, а самі студенти під керівництвом старших викладачів. Це дає змогу внутрішній автономії бути ще й демократичною.

У Португалії принцип внутрішньої автономії вищих навчальних закладів був зазначений у Конституції ще у 1976 році. У статті 76 Конституції Португалії записано: «ВНЗ є автономними у визначенні власних правил і мають наукову, освітню, адміністративну і фінансову автономію, відповідно до законодавства та без упередження до відповідного оцінювання якості освіти» [3, с. 56–58]. У 1990 році ВНЗ отримали фінансову та адміністративну автономію, а також право самостійно впроваджувати навчальні програми [6, с. 137–138].

У Японії вищими навчальними закладами управляють президенти, які очолюють сенати ВНЗ. Президенти обираються шляхом демократичного голосування серед учасників освітнього процесу, які

формують засади внутрішньої автономії, оскільки мають достеменні знання. Отже, випускники можуть піклуватися про ВНЗ, де вони навчалися.

Власні результати дослідження у нашій дисертаційній розвідці свідчать про те, що українська вища освіта лише після Революції Гідності вступила на шлях впровадження внутрішньої автономії ВНЗ на законодавчому та глобалізаційно освітньому рівнях. У результаті цього дослідження нами були виявлені такі основні критерії поступової автономізації організації навчального процесу у ВНЗ України:

1. Нові законодавчі акти та законопроекти, що лібералізують систему контролю держави за вищими навчальними закладами (наприклад, Закон «Про вищу освіту») [5, с. 14].

2. Перетворення українських ВНЗ на активних гравців ринку за рахунок розширення міжнародного співробітництва із закордонними ВНЗ.

3. Соціально-економічне заохочення інтеграції українських вищих навчальних закладів в європейський освітній простір.

4. Делегування повноважень МОН України з власного регулювання діяльності ВНЗ на новостворені управлінські освітні організації, які віддаватимуть частину повноважень ВНЗ поступово протягом певного періоду, поки не будуть готові передати їм усі повноваження та самоліквідуватися.

5. Упровадження системи незалежного оцінювання діяльності ВНЗ із залученням зарубіжних експертів, на основі якого можна буде визначати обсяги фінансування вищого навчального закладу.

6. Створення та впровадження загальноосвітніх критеріїв формування рейтингів вищих навчальних закладів в Україні, що відповідатимуть європейській практиці за всіма параметрами [4, с. 17–18].

Також, відповідно до власних результатів дослідження, ми з'ясували, що на сьогодні у 47 % українських ВНЗ практикується переймання відповідальності за навчальний процес студентами та викладачами вищого навчального закладу та зняття її з МОН України. Такі результати ми отримали після того, як провели соціологічне Інтернет-опитування серед молодших викладачів та завідувачів кафедри 68 ВНЗ України (переважно – університети). А гарантують таку відповідальність новостворені Асамблеї студентського самоврядування, де обирається президент Асамблеї (переважно серед студентів старших курсів) та парламент Асамблеї, до складу якого можуть входити студенти будь-яких курсів, а також магістранти, аспіранти та молодші викладачі. Ця спудейська оргструктура відповідає за всі господарські питання ВНЗ, навіть за розподіл бюджетних коштів ВНЗ для гуртожитку, фінансування конкурсів наукових робіт, святкування усіх державних та університетських свят тощо.

На другому місці, згідно з результатами нашого дослідження, перебуває самостійна розробка навчальних планів кожним окремим ВНЗ. У цьому випадку 33 % респондентів дали позитивні відповіді, що в них дійсно усі початкові плани формуються в середині ВНЗ педагогічною радою й співробітниками ректорату та РМУ (Радою молодих учених), до складу якої входять переважно студенти старших курсів та молоді викладачі).

На третьому місці самостійна система контролю якості освіти у ВНЗ – 27 %, яка виявляється у таких аспектах:

– Контроль складання вступних / випускних іспитів (розробляється ректоратом та педагогічною радою відповідно до загальноєвропейських стандартів оцінювання якості освіти);

– Формування завдань та запитань до проміжних контрольних робіт;

– Складання та друк власних методичних посібників та навчальних книг (цей аспект набуває поширення ще й через те, що у ВНЗ переважно вчилися за книгами колишнього СРСР, де більша частина інформації застаріла або втратила значення);

– Впровадження вимог до оформлення та написання наукових робіт;

– Формування положень університетських конкурсів наукових робіт та активна участь у формуванні основних та допоміжних положень зовнішніх наукових конкурсів (всеукраїнських та міжнародних) наукових робіт;

І на четвертому місці – усього 3 % респондентів дали позитивні відповіді – однак цей процес активно шириться територією України та за прогнозованим у нашому дослідженні періодом, через роки 10–12 охопить понад 50 % ВНЗ в Україні – це процес формування внутрішнього бюджету кожного окремого вищого навчального закладу.

Так, на сьогоднішній день лише 3 % ВНЗ мають привілею власного фінансування, в той час коли всі інші вищі навчальні заклади фінансуються з державного бюджету, однак наявність таких вишів – не виняток, а прогресивний крок української освіти до демократизації освіти, послаблення фінансового впливу держави та всебічний розвиток вищої освіти в Україні. Ці 3 % – це природній

процес створення нової української вищої освіти, яка в кожному окремому ВНЗ розпочинає активний процес конкуренції за рейтинги серед абітурієнтів та їхніх родин, що спровокує розвиток усіх інших критеріїв: навчальних планів, вимог до оцінювання якості освіти, друку підручників, критеріїв складання вступних та випускних іспитів, написання проміжних контрольних робіт тощо.

Нижче у діаграмі з рисунку № 1 наведений відсотковий розподіл відповідей респондентів відповідно до поставлених нами в опитуванні запитань:

1. Який недержавний орган дійсно контролює навчальний процес у Вашому ВНЗ?
2. Який офіційний недержавний орган несе відповідальність за розробку навчального плану на рік та на перспективу у Вашому ВНЗ?
3. На який офіційний недержавний орган покладено відповідальність за оцінювання якості освіти у Вашому ВНЗ?
4. Які джерела фінансування – основні у Вашому ВНЗ?

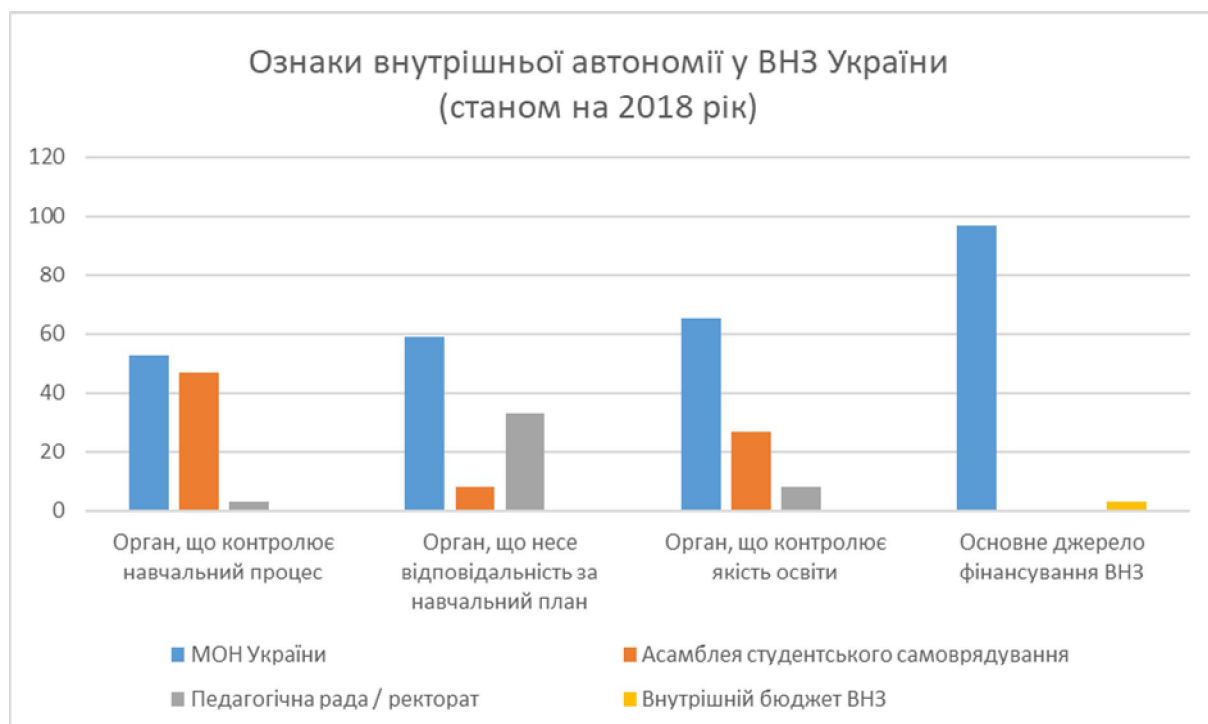

Рис. 1. Ознаки внутрішньої автономії у ВНЗ України (станом на 2018 рік)

Висновки. На основі викладеного вище можна стверджувати, що формування процесу надання вищим навчальним закладам України внутрішньої автономії вже неможливо зупинити. Оскільки глобалізаційні та євроінтеграційні процеси активно просуваються всіма верствами суспільства та органами влади країни. Тож перспектива подальших розвідок у напрямі дослідження внутрішньої автономії, що буде ґрунтуватися в тому числі і на нашій дисертації, дедалі глибше розкриватиме тактичні кроки, які робитимуть ВНЗ щодо впровадження внутрішньої автономії, а саме:

1. Формування ініціативних груп з викладачів та студентів.
2. Перехід на повне внутрішнє фінансування вишу.
3. Перехід на повністю платну вищу освіту та відкриття шляху для самоокупності ВНЗ.
4. Відхід від державного контролю вступних та випускних іспитів.
5. Демократизація вищої освіти [7, с. 97–98].

І хоча сьогодні у нашій статті ми говоримо про те, що не всі складові внутрішньої автономії можна успішно застосувати щодо українських вишів, однак зміна ще 2–3 поколінь вирішить і цю проблему остаточно. Зрештою, не в такому далекому майбутньому потреба у державному контролі вищої освіти відпаде як віджила та неефективна.

Список використаних джерел та літератури

1. Askling B. Lifelong learning and higher education: The Swedish case / B. Askling, R. Ross-Rridliziuz // European Journal of Education. – 2000. – Vol. 35, no. 3. – P. 257–260.
2. Hiroko T. The Swedish Model of Quality Assurance at Higher Education Institutions / Take Hiroko // Journal of International Cooperation Studies. – 2013. – Vol. 20, no 2–3. – P. 193–194.

3. Talerud B. Implementation of a New National Strategy for Quality Assurance in Europe. Paper presented at the INQAANE / B. Talerud // Conference on Quality, Standards and Recognition. – 2001. – 322 p.
4. Сікорська І. М. Удосконалення державного управління вищою освітою в контексті європейської інтеграції : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / І. М. Сікорська // Донец. держ. ун-т управління. – Донецьк, 2006. – 21 с.
5. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. // Офіційний вісник України. – 2014. – № 63. – Ст. 1728. – С. 14.
6. Академічні свободи, університетська автономія та освіта сталого розвитку. Мовою документів : наукове видання. – Миколаїв : Вид-во Чорноморського державного університету ім. Петра Могили, 2009. – 288 с.
7. Мокляк В. Автономія як форма академічної свободи вищого навчального закладу / В. Мокляк // Педагогічні науки : збірник наукових праць / Полтавський національний педагогічний ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2014. – Випуск 61/62. – С. 97–98.
8. Гриньва М. В. До питання про автономію сучасних вищих навчальних закладів / М. В. Гриньва // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 2. – С. 34–35.
9. Аналітика: університетська автономія – перспективи та перепони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=525>. – Дата звернення: 25.02.2018.

Александр Владимирович Литашов,
аспірант кафедри публичной службы
и управления учебными
и социальными учреждениями
Луганского национального университета
имени Тараса Шевченко,
e-mail: litlav23@gmail.com

ВНУТРЕННЯЯ АВТОНОМИЯ ВУЗА: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОБРАЗЕЦ И УКРАИНСКИЕ РЕАЛИИ

В статье рассмотрена проблема внедрения внутренней автономии в высших учебных заведениях Украины и сравнение ее составляющих и особенностей с внутренней автономией вузов за границей. В круг проблемных вопросов статьи входит процесс внедрения автономии в украинские вузы – европейский образец как пример для подражания тактики внедрения; основные составляющие внутренней автономии и ее отличия от внешней; задания, которые стоят перед вузами в Украине и основные преграды, которые не позволяют высших учебным заведениям Украины полностью внедрить внутреннюю автономию по аналогии с тем, как это происходит в европейских вузах.

Ключевые слова: внутренняя автономия, автономия вуза, тактика автономии, внедрение, европейские вузы, образец, высшее учебное заведение

Oleksandr Litashov,
postgraduate student of the Department of public
service and management
educational and social institutions
Lugansk National University
the name of Taras Shevchenko,
e-mail: litlav23@gmail.com

INTERNAL AUTONOMY OF THE UNIVERSITY: FOREIGN MODEL AND UKRAINIAN REALITIES

In this article the problem of introduction of internal autonomy in higher educational institutions of Ukraine and comparison of its components and features with internal autonomy of the university abroad are considered. The range of problematic issues of the article includes the process of introducing autonomy into Ukrainian universities. European model is the example for imitating the implementation tactics. Also in the article examined the main components of internal autonomy and its differences from external; the tasks that stand before the university in Ukraine and the main obstacles that do not allow higher educational institutions of Ukraine to fully implement the internal autonomy by analogy with how it happens in European universities.

Introduction. *One of the most important tasks of introducing internal autonomy in higher education institutions in Ukraine is to enable universities are independently to formulate internal policy and KPI for all*

participants in the educational process: teachers, students, management of the university, staff and other elements. In our thesis «Modeling the Process of Development of Internal Autonomy for Higher Education Institutions», we went into detail in the tactics of introducing autonomy to higher educational institutions of Ukraine from the origin of the idea of it to the model of its full practical implementation in Ukraine. However, in this article we touched upon another problem, namely, a comparison with the European model of positive and negative features that are guaranteed to Ukrainian universities when they acquire autonomy. Therefore, one more task of the article will be to compare as closely as possible those features that can be safely implemented in relation to Ukrainian universities. In addition, we examined which of them will be useful to the Ukrainian higher education system, with those that, due to certain economic, political, mental and cultural-ethnic reasons, cannot be introduced in Ukraine, because they are not viable.

Purpose. The aim of the article is to determine, respectively, the following: to compare the positive and negative expectations from the introduction of internal autonomy in higher educational institutions of Ukraine by analogy with the way it was done in European higher education institutions. In addition, describe in detail the tactics of introducing internal autonomy in Ukrainian universities.

Methods. The article used methods of studying scientific documents, a method of sociological survey on the Internet for information gathering and a graphical schematic method of data analysis

Results. The importance of our research is reinforced by the unique data obtained as a result of the analysis of the sociological survey on the Internet. The research showed that today in 47% of Ukrainian higher education institutions, taking responsibility for the educational process by students and teachers of higher educational institutions and removing responsibility from the Ministry of Education of Ukraine is practiced.

33% of respondents gave positive answers that in fact all curricula are formed in the middle of higher educational institutions by the Pedagogical Council and the staff of the administration and the Council of Young Scientists, which consists mainly of senior students and young teachers.

Independent system of quality control of education in higher educational institutions was determined in 27% of respondents' answers.

And only 3% of respondents gave positive answers to the questions about the active formation of the internal budget of each individual institution of higher education. However, this process is actively expanding in the territory of Ukraine and according to the projected period of our study, in 10-12 years it will cover more than 50% of higher educational institutions in Ukraine.

Originality. The originality of the article is emphasized by the unique data obtained as a result of the analysis of the sociological survey on the Internet.

Conclusion. Thus, it is impossible to stop the process of providing the higher educational institutions of Ukraine with internal autonomy. As globalization and European integration processes are being actively promoted by all strata of society and authorities of the country. Therefore, the prospect of further inquiries into the study of internal autonomy, which will be based also on our dissertation, will further reveal the tactical steps that the universities will undertake to implement internal autonomy, namely:

- Formation of initiative groups from teachers and students;
- Go to full internal financing of higher education;
- The transition to fully paid higher education and the opening of the path to self-sustaining higher education;
- Exclusion from state control of entrance and exams;
- Democratization of higher education

And although today in our article we are talking about the fact that not all components of internal autonomy can be successfully applied to the Ukrainian higher education, however, despite this, the change 2-3 more generations are solved and this problem is finally. And, ultimately, in such a distant future, the need for state control of higher education will disappear as outdated and ineffective.

Key words: Internal autonomy of a higher educational institution, higher education in Ukraine, universities of Ukraine, autonomy, educational process, democratic processes in Ukrainian education

References

1. Askling, B. Lifelong learning and higher education: The Swedish case / B. Askling, R. Ross-Rridliziuz // European Journal of Education. – 2000. – Vol. 35, no. 3. – P. 257-260.
2. Hiroko, T. The Swedish Model of Quality Assurance at Higher Education Institutions / Take Hiroko // Journal of International Cooperation Studies. – 2013. – Vol. 20, no 2–3. – P. 193-194.
3. Talerud, B. Implementation of a New National Strategy for Quality Assurance in Europe. Paper presented at the INQAAHE / Bo Talerud // Conference on Quality, Standards and Recognition. – 2001. – 322 p.

4. Sikorska I. M. Improvement of Public Administration in Higher Education in the Context of European Integration: author's abstract: 25.00.02 / I. M. Sikorsky // Donets. State un-t management. – Donetsk, 2006. – 21 p.

5. About Higher Education: Law of Ukraine dated July 1, 2014 // Official Bulletin of Ukraine. – 2014. – No. 63. – Art. 1728. – P. 14.

6. Academic Freedom, University Autonomy and Education for Sustainable Development. In the language of documents: Scientific publication. – Nikolaev: View of the Black Sea State University named after. Petra Mohyla, 2009 – 288 pp.

7. Moklyak V. Autonomy as a Form of Academic Freedom of a Higher Educational Institution / V. Moklyak // Pedagogical sciences: Collection of scientific works / Poltava National Pedagogical University. V. G. Korolenko. – Poltava, 2014. – Issue 61/62. – P. 97-98.

8. Grinva M. V. On the issue of the autonomy of modern higher educational institutions / M. V. Grinva // Image of a modern teacher. – 2015. – No. 2. – P. 34-35.

9. Analytics: University Autonomy – Prospects and Obstacles [Electronic Resource]. – Mode of access on 02/25/2018: <http://www.eurosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=525>.

Отримано редакцією 14.02.2018 р.

УДК: 378.2:378.245

Ірина Вікторівна Олійник,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та психології
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»,
м. Дніпро,
e-mail: iv_oliyник@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ В УМОВАХ АСПІРАНТУРИ

У статті здійснено аналіз наукової літератури щодо сутності інтерактивних технологій, їх переваг у порівнянні з традиційними методами викладання; визначено арсенал інтерактивних підходів; висвітлено основні аспекти практичного використання інтерактивних технологій у процесі формування дослідницької компетентності майбутніх докторів філософії в умовах аспірантури.

Ключові слова: майбутні доктори філософії, аспірантура, дослідницька компетентність, інтерактивні технології навчання, інтерактивні методи навчання.

Постановка проблеми. Тенденції розвитку вищої професійної освіти на сучасному етапі вимагають нового підходу до організації навчального процесу. Для реалізації освітніх вимог, що висуваються до підготовки здобувачів наукового ступеня необхідною умовою є використання у навчальному процесі інтерактивних та активних форм навчання.

Навчання в аспірантурі повинно сприяти набуттю професійних знань і навичок, які необхідно використовувати у сфері наукових досліджень та в практичній діяльності майбутніх докторів філософії.

Вимоги сучасного соціуму в процесі формування дослідницької компетентності майбутніх докторів філософії в умовах аспірантури вимагають від викладача не лише трансляції наукових знань, але і вміння обирати відповідну стратегію викладання, використовувати сучасні освітні технології, спрямовані на створення творчої атмосфери освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Елементи інтерактивного навчання ми можемо знайти ще в працях педагогів-класиків В. Сухомлинського, Ш. Амонашвілі, В. Шаталова, Є. Ільїна, С. Лисенкової та інших.

Теоретико-практичні аспекти використання інтерактивних технологій у навчальному процесі стали предметом дослідження О. Пометун, Л. Пироженко. До проблеми підготовки педагогічних кадрів у ВНЗ у контексті процесів глобалізації звернулася О. Комар. У рамках контекстного підходу активні методи навчання у вищій школі стали предметом наукових розвідок А. Вербицького.

Формулювання цілей статті. Не зважаючи на наявність достатньої кількості науково-практичної та методичної літератури з обраної теми, питання щодо використання інтерактивних технологій у процесі формування дослідницької компетентності майбутніх докторів філософії в умовах